

Список використаних джерел

1. Психологія суїцидальної поведінки: діагностика, корекція, профілактика / Зб. наукових праць під заг. ред. Яковенко С.І. – К.:РВВ КІВС, 2000. – 184с.
2. Амбрумова А.Г., Постовалова Л. И. Анализ предсмертных записок суицидентов. Научные и организационные проблемы суицидологии. М., 1983. - 252с.
3. Чорний М. В. Виявлення мотивів самогубств по текстах передсмертних записок //Актуальні проблеми суїцидології: Зб.2. – К., 2002. - С. 53-60.

Шведик Олександр Іванович,
судовий експерт сектору
будівельних, земельних досліджень
та оціночної діяльності відділу
товарознавчих, гемологічних,
економічних, будівельних, земельних
досліджень та оціночної діяльності
Чернівецький науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ
України

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНИМИ МАТЕРІАЛАМИ ЕКСПЕРТА, ЯК ЗАПОРУКА ПОВНОЦІННОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ БУДІВЕЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Тенденції спричинені реформуванням будівельної галузі, що полягають у послабленні контролю, спрощенні процедур отримання та погодження дозвільної документації, як наслідок мають відсутність ведення відповідної документації при здійсненні будівельного виробництва. Такий ефект спричиняє недостатність матеріалів первинно-звітної документації для проведення судової будівельно-технічної експертизи, що в подальшому відображається у дослідницькій частині висновку експерта та впливає на підтвердження обставин досудового розслідування кримінального правопорушення.

Переважно, судову будівельно-технічну експертизу призначають в кримінальних провадженнях на підставі статті 191 Кримінального кодексу України [1], розуміючи внесення і прийняття замовником завідомо неправдивої інформації до звітної документації, а саме до актів приймання виконаних будівельних робіт та довідки про вартість виконаних будівельних робіт, які ґрунтуються на видах робіт в локальних кошторисах і передбачених проектно-кошторисною документацією об'ємах.

Державними будівельними нормами ДБН А.3.1-5:2016 «Організація будівельного виробництва» [4, с. 4] передбачено: за результатами виконаних будівельних робіт має бути оформлена виконавча документація. Перелік необхідної виконавчої документації, визначений відповідно до вимог нормативних документів щодо виконання відповідного виду робіт на конкретному об'єкті будівництва, має бути наведений у проекті виконання робіт.

Однак, на практиці отримати весь комплект необхідної документації не є можливим, через відсутність належного її ведення. Складання актів закриття прихованих робіт та ведення спеціальних журналів покладається на підрядну організацію (виконавця робіт) і технічний нагляд, призначений замовником, що здійснює контроль за дотриманням проектних рішень, вимог державних стандартів, будівельних норм і правил. Це також стосується контролю за якістю виконаних робіт та їх обсягами під час будівництва.

Часто перед судовими експертами ставиться питання: «Чи відповідають обсяги та вартість фактично виконаних робіт з будівництва (ремонт, реконструкції) об'єктів обсягам та вартості, визначеним проектно-кошторисною або звітною документацією?». Такий вид питання передбачає натурне обстеження об'єкта будівництва і за порівняльним методом здійснюється співставлення з даними, зазначеними у актах виконаних будівельних робіт.

Відсутність проектної і виконавчої документації (спеціальних журналів з окремих видів робіт, актів на закриття прихованих робіт, виконавчих схем, документів щодо випробувань, лабораторного контролю матеріалів та конструкцій тощо) ускладнює роботу експерта та для чіткого підтвердження ним фактичних обсягів потребує додаткових затрат на здійснення розкриття окремих елементів будівель, відбирання зразків, виконання лабораторних досліджень та вчинення інших дій, в тому числі дій, що збільшують витрати часу на опрацювання експертом об'єкта дослідження.

Водночас, частиною причини такого проблемного питання є відсутність у замовника відповідного органу в управлінській структурі, так званої «служби замовника», який покликаний узагальнювати, систематизувати, контролювати і зберігати документальне забезпечення весь процес будівництва від початку проектування до здачі об'єкта в експлуатацію.

Чинне законодавство сьогодні побудовано таким чином, що хід будівництва і наявність необхідної документації покладено на розумні відносини замовника та підрядника з обов'язковим дотриманням правил і стандартів у будівництві. Однак, зазвичай вимоги передбачені Державними будівельними нормами ігноруються замовниками. Наприклад, замовниками реконструкції та капітального ремонту, часто виступають юридичні і фізичні особи, що за своїм напрямком не мають стосунку до будівельної сфери, тому складання важливих документів в ході будівництва упускається.

Задля встановлення контролю в галузі будівництва законодавством

утворено центральний орган виконавчої влади – Державну архітектурно-будівельну інспекцію України, яка покликана реалізовувати державну політику з питань архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Правові основи функціонування інспекції встановлені Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» [2]. Зазначеним законом визначено, підстави і обсяг здійснення перевірок на об'єктах будівництва, зокрема в статті 41 йдеться про проведення позапланових перевірок за:

- зверненнями фізичних чи юридичних осіб про порушення суб'єктом містобудування вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності;
- вимогою правоохоронних органів про проведення перевірки.

За результатами перевірок, у разі виявлення інспекцією порушень, що в контексті теми є відсутність виконавчої документації під час будівництва об'єктів, на замовника накладається штраф та надається припис про усунення порушення вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, стандартів і правил з терміном його виконання [3]. Вказаний вплив з боку органів контролю неодмінно призведе до приведення у відповідність суб'єктами господарювання будівельного виробництва та оформлення виконавчої документації, або не виконання її окремих вимог у разі наявності порушень.

Підсумовуючи зазначені тези, вбачається можливість підвищення ефективності у викритті кримінальних правопорушень пов'язаних з будівництвом, особливо у питаннях відповідності обсягів та вартості фактично виконаних робіт з будівництва (ремонт, реконструкції) об'єктів обсягам та вартості, визначеним проектно-кошторисною або звітною документацією, що ставляться перед експертами судовими будівельно-технічної експертизи. Позапланова перевірка органів архітектурно-будівельного контролю не тільки дозволяє виявити порушення державних будівельних норм, а й сприяє подальшому повноцінному виконанню судової будівельно-технічної експертизи, оптимізуючи роботу експертів.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України (№ 4651-VI від 13.04.2012) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» (№3038-VI від 17.02.2011) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>
3. Порядок здійснення державного архітектурно-будівельного контролю – затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 №553 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/553-2011-%D0%BF>

4. Державні будівельні норми ДБН А.3.1-5:2016 «Організація будівельного виробництва» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1-1-0-294>

Шведова Олена Вікторівна,

доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Ополонська Ірина Русланівна,

здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр» Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛІДІВ ЗУБІВ ЛЮДИНИ ДЛЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Як свідчить криміналістична практика, на місці події сліди зубів можуть бути виявлені на тілі людини, на харчових продуктах (наприклад, маслі, сирі, шоколаді, овочах, фруктах), на металевих виробах (наприклад, навісних свинцевих пломбах), а також на інших різноманітних предметах (наприклад, кришках пляшок, олівцях, мундштуці тощо), якщо людина має звичку надкушувати ці предмети або знімати кришку з пляшки зубами.

Зубний апарат людини (в деяких випадках і окремих зубів) відображується у слідах комплексом ознак, до яких відносяться:

- форма, розмір, радіус зубних дуг, кількість зубів, відстань між ними, форма, розмір, рельєф жувальної поверхні зубної коронки тощо;
- особливості прикусу, аномалії зубного ряду в цілому та окремих зубів (форма, кількість, положення, розміри, чергування зубів, відстані між ними);
- особливості, що виникли в процесі життєдіяльності організму, в результаті хвороб, пошкоджень і лікування зубів, відсутність окремих зубів, потертості, зламані коронки, відколи зубів, наявність пломб, протезів тощо [1, с. 35].

Розрізняють такі види слідів зубів:

- *сліди надкусу* – статичні сліди різальних країв зубів, як правило, передніх, які утворюються від натискання зубами на слідосприймаючий предмет без відокремлення його частин. При надкусах сліди зубів розташовуються у вигляді дуг, звернених кінцями одні до інших. У цих слідах відображається форма зубних дуг, розташування зубів, будова поверхні коронок зубів;